

BOSHLANG'ICH SINFLARDA CHET TILI FANLARINI O'QITILISHINING AFZALLIKLARI

Qashqadaryo viloyati Qarshi shahri

46-maktab Ingliz tili o'qituvchisi

Kamilova Maftuna Yusupovna

Xorijiy tillarni o'rgatish bo'yicha kelajak uchun mustahkam poydevor bo'ladigan yangi tizimni yo'lga qo'yish vaqti-soati keldi

Sh. M. Mirziyoev

Annotatsiya: Ushbu maqolada boshlang'ich sinflarda chet tilini o'rgatishning o'ziga xos xususiyatlariga, shuningdek, ushbu jarayondan kelib chiqadigan afzalliklarga e'tibor qaratiladi. Ushbu keltirilgan ma'lumotlar o'qituvchilar, ota-onalar va ta'lim muassasalari xodimlari uchun foydali bo'ladi.

Kalit so'zlar: chet tili, yosh bola, kognitiv rivojlanish, madaniy rivojlanish, shaxsiy rivojlanish,...

So'nggi paytlarda ingliz tilini o'rganadigan har qanday yoshdagi odamlar soni juda ko'paymoqda. Buning sababi, hayot jarayonida ingliz tilini bilmasdan yashash qiyinlashib bormoqda. Ammo til o'rganish ham yosh davrlariga bog'liq. Hatto, olimlar bolalar kattalarga nisbatan tilni tez va oson o'zlashtirishni isbotlashgan. Bolalarda til o'rganishga bo'lgan tabiiy moyillik, ularda taqlid qilish xususiyati kuchli ekanligi, kattalarga qaraganda bolalar vaqtining ko'pligi va o'rgangan ma'lumotlarni tez xotirada saqlashi buning asosiy sabablaridandir. Mamlakatimizda jamiyatning ijtimoiy buyurtmasi xorijiy tillarni boshlang'ich sinflarda va kommunikativ maqsadlarda o'qitilishiga bo'lgan ehtiyojni yanada kuchaytirdi. Ingliz tili boshlang'ich ta'limga o'quv predmeti sifatida kiritildi, maktabgacha va boshlang'ich ta'limda xorijiy tillarni o'qitish yo'nalishi bo'yicha mutaxassislar tayyorlash yo'lga qo'yildi. Bugungi kunda dunyo aholisining qariyb 60 foizi ikki yoki undan ortiq tillarda so'zlasha olishi barchaga ma'lum. Jahonda

globalashuv jarayonlarini tezlashtirish, erkin bozor munosabatlariga o'tish va ishlab chiqarishga yuqori texnologiyalarni joriy etishning rag'batlantirilishi «lingvistik kapital»ga, ya'ni chet tillarni (ayniqsa, ingliz tilini) mukammal egallagan mutaxassislariga ehtiyojni kuchaytirmoqda.

Boshlang'ich sinflarda chet tili fanlarini o'qitilishining afzalliklari quyidagilar:

1. Kognitiv rivojlanish:

- Miya faoliyatini oshiradi: Chet tili o'rganish miyaning turli qismlarini faollashtiradi va bu kognitiv funksiyalarning, xususan, xotira, e'tibor va muammo echish qobiliyatining rivojlanishiga yordam beradi.

- Tilni o'rganish qobiliyatini yaxshilaydi: Yoshligida ikkinchi tilni o'rganish bolaning birinchi tiliga bo'lgan tushunishini chuqurlashtiradi va keyinchalik boshqa tillarni o'rganishni osonlashtiradi.

- Mantiq va tahlil qilish qobiliyatini rivojlantiradi: Chet tili o'rganish grammatika qoidalarini tushunish va ularni qo'llashni talab qiladi, bu esa bolalarning mantiq va tahlil qilish qobiliyatini oshiradi.

2. Madaniy rivojlanish:

- Boshqa madaniyatlar haqida ma'lumot beradi: Chet tili o'rganish boshqa madaniyatlarning urf-odatlarini, san'ati va tarixi haqida ma'lumot beradi va bolaning dunyoqarashini kengaytiradi.

- To'laroq dunyoqarash shakllantiradi: Chet tillari boshqa madaniyatlarga nisbatan hurmat va tolerantlikni shakllantiradi va dunyoni kengroq ko'rishga yordam beradi.

- Kommunikativ ko'nikmalarni oshiradi: Chet tili o'rganish turli madaniyatlardan odamlar bilan muloqot qilish imkoniyatini yaratadi va bolaning kommunikativ ko'nikmalarini oshiradi.

3. Shaxsiy rivojlanish:

- O'ziga ishonchni oshiradi: Chet tili o'rganish yangi narsalarni o'rganish va qiyinchiliklarni yengish qobiliyatini rivojlantiradi va bu bolaning o'ziga ishonchini oshiradi.

- Muammolarni hal qilish qobiliyatini rivojlantiradi: Chet tili o'rganish yangi tillarni o'rganish bilan bog'liq muammolarni hal qilishni talab qiladi va bu bolaning muammolarni hal qilish qobiliyatini oshiradi.

- Motivatsiyani oshiradi: Chet tili o'rganish bolaning o'rganishga bo'lgan qiziqishini va motivatsiyasini oshiradi.

4. Kelajakdagi imkoniyatlar:

- O'qishda va ishda afzallik beradi: Chet tillarini bilish o'qishda va ishda ko'proq imkoniyatlar yaratadi, chunki globalizatsiya davrida ko'pgina kasblar chet tillarini bilishni talab qiladi.

- Sayohat qilishni osonlashtiradi: Chet tillarini bilish sayohat qilishni osonlashtiradi va turli mamlakatlarda odamlar bilan muloqot qilish imkoniyatini yaratadi.

Umuman olganda, boshlang'ich sinflarda chet tili fanlarini o'qitilishi bolalarning kognitiv, madaniy, shaxsiy va kelajakdagi imkoniyatlarini rivojlantirish uchun juda foydali.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Bekmuratova U.B . " Ingliz tilini o'qitishda innovatsion texnologiyalardan foydalanish" // Toshkent 2012.

2. Toliboboeva,S.J. (2020). TEACHING INTERCULTURAL COMMUNICATION IN ENGLISH. ScienceandEducation, 1(SpecialIssue 2).